

СТАНОВИЩЕ

от

доц.д-р Борис Кирилов Сергинов

за кандидатурата за научна степен „Доктор“ в област на висше образование 8. Изкуства, професионално направление 05.08.04 „Изкуствознание и изобразителни изкуства“, към докторска програма „Дизайн“ при НБУ, г.София

на арх.Борислав Еромир Мартинс Виана

и документите представени за присъждане на научна степен „Доктор“ както и научен труд на тема: „Графично изображение и архитектурна среда-взаимоотношения, възприятие и въздействие“.

1. Актуалност и значимост на научния труд представен за присъждане на научна степен „Доктор“.

Тема на предложението за становище докторат е „Графично изображение и архитектурна среда-взаимоотношения, възприятие и въздействие“. Този текст проследява процесите, които протичат и взаимовръзките, които се създават между различните изкуства в сферата на градската архитектурна и визуална среда. Архитект Виана пише : „ (...)Предмет на това изследване са взаимоотношенията между двумерните изображения и тримерното пространство, и по-конкретно най-яркият сблъсък – този между рекламата и градската

архитектурна среда. В пространството в което живеем, плакатът и сградата са в яростна схватка. Двубой, в който стават жертва естетическите намерения на творците. А парадоксът се състои в това, че независимо от могъщото си присъствие във визуалния мир на човека, често архитектурата е тази, която отстъпва на заден план..". Обхващайки такъв актуален и ясно изразен проблем, трудът поставя различни наболели въпроси и очертава, конкретни конфликтни ситуации възникнали съвсем наскоро в съвременната визуална и градска среда. Научните търсения на арх. Борислав Еромир Мартинс Виана са инспирирани и от различните гледни точки присъщи както на архитекта, така и на дизайнера и художника този подход поставя многопосочни въпроси и спомага за конкретизирането на проблема за „визуалната отговорност“ и „художествената деградация“ на градската среда и рекламните изделия на дизайна в нея. „Обективно погледнато, имаме сблъсък на две изкуства, породен от безмилостните условия на конкуренция между всеки и всичко. Конфликт, провокиран не от естетически приумици или мода, а от привнесени извън изкуството, чисто функционални пазарни страсти.

Масовото навлизане на нови технологии на комуникация увеличава потока от информация над критичния праг на възприемане. В силно конкурентната борба за вниманието на потенциалния купувач, рекламата придобива безкомпромисна агресивност.

Компютърът се превърна в необходимост - в резултат се появиха съвършено нови средства за визуална

комуникация - интерактивна мултимедия, компютърно генерирана виртуална реалност.“ пише Виана.

2. Цели и задачи на предложения за рецензиране труд.

Текстът ясно очертава темата на изследването, която е провокирана от налагащите се мерки и действия, които да се предприемат и от страна на контролните органи, и от страна на професионалните среди.

Арх.Виана въз основа на очертания тематичен обхват пространно и задълбочено тълкува естетически и стилови закономерности, прояви, резултати и постижения, като представя множество примери от дизайна в градска среда и конкретно от областта на рекламата и плаката вписани в архитектурната среда, класифицира ги, коментира тяхната целесъобразност, естетическа и художествена стойност. В текста, автора пише: „Нуждата от бързина и удобство принуждават архитекта да постави функцията като естетически акцент - при това функцията трябва да е ясна от пръв поглед. Подобно ограничение допълнително разширява пропастта между функционално-първосигналната архитектура и експресивно-агресивната медия, като прави средата удобен фон за изява на двумерното внушение за пространство.

Окрилени от развитието на човешкото възприятие и нуждата за илюзорно пространство, някои от художниците смело излизат в третото и дори в четвъртото измерение. Модерното изкуство роди инсталациите и перформанса

Новите артисти предлагат изживявания и илюзии, присъщи на архитектурата. Разликата е, че там няма необходимост от функция и следователно, творческият дух е необременен и безгрижен.”

3. Структура на текста.

Композицията на текста следва логиката на дедуктивния подход (извеждане на особеното и единичното от общото). Той изхожда от архитектурния, визуален и културен контекст на даден пример от градската среда и се насочва към конкретиката на материалните обекти, които са негова функция и заедно с това, правдива „илюстрация” поставяща визуални въпроси и посочваща актуални конфликти в архитектурното пространство.

4. Метод на проучването.

Основен метод на проучването е аналитико-практическият подход, като включва множество примери, сравнителен анализ и съпоставителен ракурс: преглед, анализ, интерпретация – вчувстване в архитектурната среда. Тук са синтезирани няколко линии – информативна аналитична и оценъчна. В изследването са използвани следните методи:

– Анализ на визуално конфликтни източници, както и с положителни практики, чийто предмет на изследване е графичното изображение, рекламата, визуалното възприятие и визуалната комуникация, архитектурното

градско пространство, градският дизайн, съвременните мултимедийни изкуства и други, както и взаимоотношенията между тях. Анализът приключва с извличане на отбрана информация, синтезиране на изводи и съждения в полза на изследваната теза.

- Анализ на резултатите от лични наблюдения и подбор на примери главно от София, както и техните композиционни анализи;

- Съпоставителни – сравнителни анализи при конфликтни ситуации, както и с положителни практики, включително от чужбина;

- Синтезиране на изводи за бъдещото развитие на проблема, както и на концепция за неговото разрешаване по професионален път.

5. Основни понятия

Ключови думи в изследването са основни понятия като, стил, дизайн изделия, интериорна среда, графично изображение, реклама, визуално възприятие и визуална комуникация, архитектурно градско пространство, градски дизайн, съвременни мултимедийни изкуства.

Смятам подхода към основните понятия за подходящ, защитим и научен. Въз основа на казаното до тук сме на мнение, че актуалността и необходимостта от предприетото в дисертационния труд изследване са достатъчно аргументирано и убедително доказани.

„Видимо, резултатите от това изследване имат адресати и бенефициенти в три области:

В теорията на дизайна и архитектурата, като това са съответно изследователи – теоретици на изкуствата, дизайна и архитектурата; изкуствоведи; културолози; и други.

В образованието – преподаватели и студенти по специалностите на визуалните изкуства, дизайна и архитектурата; и други;

В практиката – рекламни компании, проектни бюра и практикуващи художници, дизайнери, архитекти и градостроители.

В градската политика това са специалисти в областта на управлението на града, работещи в отделите за култура, за архитектура и градоустройство; съветници в общинските съвети; юристи, свързани с нормативната база и т.н.;“

6. Основни приноси на дисертационния труд.

1. За първи път в българската научна литература се проследява развитието и взаимодействието на архитектурата с визуалната среда и изделията на рекламния дизайн в рамките на подобен широк географски обхват и интернационален контекст.
2. Ключов принос е поставянето на въпроса за осигуряването на двустранно поле за изява, взаимно уважение, стимулиране и съдействие за постигане на

целите и задачите стоящи пред архитектурната среда и плоското изображение.

3. На второ място е изводът, че решението на проблемите породени от изследваната междудисциплинарна градска среда трябва да е в общото, цялостното и взаимно координирано композиционно ядро в детайлизирането на композиционните проблеми още в проектна фаза, по време на зараждането на творческата идея.
4. Друг важен принос и извод на дисертацията е, че е нужна преценка на целесъобразността от симбиозата между архитектурата и рекламата и този синтез би следвало да бъде поставен на първо място – дори и преди началото на същинския творчески процес.
5. Друг извод с характер на важен научен принос е констатацията на нуждата от развитие на усет в страните участници в проектния процес – пространствен художнически; както и използване на виртуална и добавена реалност на проектна фаза.
6. Принос на труда е интердисциплинарното начало, характеризиращо обекта на изследването (архитектура, рекламна среда, изделия на дигиталния и виртуален дизайн).
7. Подобно интердисциплинарно изследване не е правено в България до сега, като същевременно то е не само актуално, но дори наложително. Съществуващите изследвания, дори и в чужбина, са спорадични и

фрагментарни, косвено отнасящи се към двете разглеждани изкуства.

8. Тъй като изследването си поставя цели за очертаване на проблематиката и нейната рамка, то е най-вече практическо и от него не може да се изисква да стига до прекомерно задълбочаване и конкретизация по отношение на теорията.
9. Необходимо е, обаче, изследването да се задълбочава в последствие, от специалисти от множество области, включително архитекти, градостроители, изкуствоведи, художници, графични и рекламни дизайнери, а също така и психолози, компютърни и мрежови.
10. Методологията на изследването е подходяща и приложима в други практически и теоретични изследвания на две или повече близки, сродни, взаимодействащи в характеристиките и функциите си художествени сфери (области).
11. В труда е интерпретирана значима по обема си, малко засягана (или не засягана) в научната ни среди информация, свързана с отделни процеси, и явления в градската среда и архитектурното пространство.
12. Така систематизирано и изложено, проучването изпълнява и функциите на практическо пособие,

насочено към нужди на обучаващи се във ВУЗ студенти, докторанти, бъдещи архитекти, дизайнери, художници.

13. Поради информационният си обем и фактология, дисертационният труд може да служи и като справочник за практикуващите в застъпените творчески области специалисти, за всички, проявяващи интерес към подобна проблематика.

Систематични изследвания върху дизайна, изкуството и рекламата в архитектурна среда от подобна гледна точка не са правени до сега в рамките на Българската академична и университетска общност и са рядкост и изключение дори в чуждестранната академична среда. В представянето на интердисциплинарен поглед върху избраната проблематика се състои един от основните, важни моменти, които настоящата работа успява отлично да осветли.

В този смисъл научното дейност на кандидата се базира, както констатирахме по горе, върху един синкретичен подход към проблематиката, като съчетава според мен изкуствоведски, културологични, архитектурни, дизайнерски и др. гледни точки и методи.

Работата по темата показва, че подхода и научноизследователският метод са основателни и спомагат за решаването и постигането на целите и

задачите, които си поставя представения за рецензиране труд.

Заключение:

Изследването се състои от четири последователно и логично свързани 4 глави. Всяка глава вътрешно се структурира в раздели, съответно развити в точки. Трудът е придружен с библиография от 217 заглавия, част от които – на чужди езици; и от интернет-източници; Изложението е съпътствано от богат илюстративен материал, който има самостоятелно значение и може да се възприема като паралелен образен текст.

Оценявам научните качества и приноси на дисертацията, изследователска и творческа работа на арх. Борислав Еромир Мартинс Виана, нейната обществена, социална, научна значимост, личния принос на автора и практическата полезност и актуалност на изследваните проблеми, предлагам на уважаемите членове на научното жури да дадат съгласието си за присъждането на научна степен „Доктор“ на арх. Борислав Еромир Мартинс Виана

16.02.2016 г.
Гр. София

Становище
(доц. д-р Борис Сергинов)

